

समचित्ते योषा योषे स्त्रियौ यथा कालमागहतः । संविदाने संविदाते ते संविदाने समो गमोत्यादिना [पा० १.३.२१.] शानच् परस्परं संकेतं कुर्वाणे । अमित्रान् शत्रून्प्रति विष्फुरन्ती टङ्कारं (12.) कुर्वाणे ॥४१॥

बद्धीनां पिता बद्धरस्य पुत्रश्चिश्चाकृणोति समनावगत्य ।

इषुधिः सङ्काः पृतनाश्च सर्वाः पृष्ठे निनद्धो जयति प्रसूतः ॥४२॥

इषुधिः स्तूयते । य इषुधिः तूणो बद्धीनामिषूणां पिता पालकः । यतो वाणान्धरति । अस्येपुधेर्वद्धः पुत्रः । वाणसमूहः पुत्रस्थानीयः पाल्यमानत्वात् । पुत्रन्वद्धन् त्रायतऽइति पुत्रः । स इषुधिः समना (13.) संग्रामान् अवगत्य ज्ञावा चिश्चाकृणोति चिश्चेति शब्दं करोति शब्दानुकरणमेतत् वाणे तूणान्निष्क्राम्यमाणे चिश्चेति शब्दो भवति । च पुनः स इषुधिर्धानुष्केन पृष्ठे निनद्धः बद्धोऽपि प्रसूतः अनुज्ञातः सन् सर्वाः पृतनाः जयति शत्रुसेनाः पराभवति । कीदृशाः पृतनाः सङ्काः सङ्काः सचतेः सम्पूर्वाद्वा किरतेरिति [निरु० १.१४.] यास्कोक्तेः सचतेः किरतेर्वा रूपम् सचते सम्बध्यते संकीर्यते वा योधा यासु ताः सङ्काः । विवक्षातः कारकाणि भवन्तीति वचनादिषुधेः कर्तृत्वम् ॥४२॥

रथे तिष्ठन्नयति वाजिनः पुरो यत्र-यत्र कामयते सुषारथिः ।

अभीशूनां महिमानं पनायत मनः पश्चादनुयहन्ति रश्मयः ॥४३॥

अर्थेन सारथिरर्थेन रश्मयः स्तूयन्ते । जगती इयम् । सुषारथिः सुसारथिः शोभनः सारथिः यत्र-यत्र प्रदेशे कामयते इहति मयात्र गन्तव्यमिति तत्र-तत्र पुरो वर्तमानान् वाजिनः नयति प्रापयति । कीदृशः रथे तिष्ठन् । तं स्तुम इति शेषः । इदानीं रश्मयः स्तूयन्ते हे जनाः अभीशूनां रश्मीनां महिमानं महाभाग्यं यूयं पनायत स्तुत । ये रश्मयः पश्चाद्वर्तमानाः सन्तः मनोऽश्चचित्तमनुयहन्ति अनुगम्य गृह्णन्ति वशवर्तिनं कुर्वन्तीत्यर्थः । पन स्तुतौ गुपूधूपेत्यादिना [पा० ३.१.२८.] आयप्रत्ययात्तात्पनेर्लोङ् ॥४३॥

तीव्रान्धोषान्कृण्वते वृषपाणयोऽश्वा रथेभिः सह वाजयन्तः ।